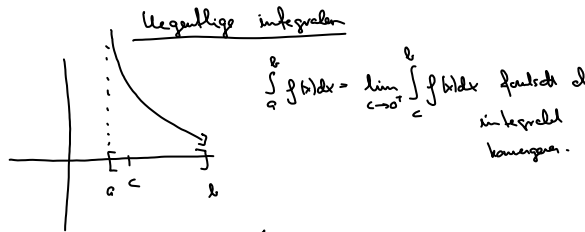

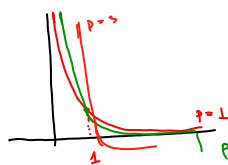
Uegnlige integraler

$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{c \rightarrow a^+} \int_c^b f(x) dx$$

forudsat at
integral
konverger.

Teorem: Integral $\int_0^1 \frac{1}{x^p} dx$ diverger for $p \geq 1$ og konverger for $p < 1$.

Basis: $p=1$: $\int_0^1 \frac{1}{x} dx = \lim_{c \rightarrow 0^+} \int_c^1 \frac{1}{x} dx$
 $= \lim_{c \rightarrow 0^+} [\ln x]_c^1 = \lim_{c \rightarrow 0^+} [0 - \ln c] = \infty$
 Integral diverger.

$p \neq 1$: $\int_0^1 \frac{1}{x^p} dx = \lim_{c \rightarrow 0^+} \int_c^1 x^{-p} dx = \lim_{c \rightarrow 0^+} \left[\frac{x^{-p+1}}{-p+1} \right]_c^1$
 $= \lim_{c \rightarrow 0^+} \left[\frac{1}{-p+1} - \frac{c^{-p+1}}{-p+1} \right]$

Konklusion: Divergens for $p \geq 1$
 konverger for $p < 1$.

Dobbelt grænser:

$$\int_{-\infty}^a f(x) dx = \lim_{c \rightarrow -\infty} \int_c^a f(x) dx$$

konverger hvis grænseværdien er
endelig, diverger.

Integral $\int_{-\infty}^a f(x) dx$ konverger dersom $\int_{-\infty}^c f(x) dx$ og $\int_c^a f(x) dx$ begge konverger, og i så fald er

$$\int_{-\infty}^a f(x) dx = \int_{-\infty}^c f(x) dx + \int_c^a f(x) dx$$

(uafhængigt af hvilken a jeg vælger).

Eksempel: $\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx$

Løsn: $\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{c \rightarrow -\infty} \int_c^0 \frac{1}{1+x^2} dx + \lim_{c \rightarrow \infty} \int_0^c \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{c \rightarrow -\infty} [\arctan x]_c^0 + \lim_{c \rightarrow \infty} [\arctan x]_0^c$

$$= \lim_{c \rightarrow -\infty} [-\arctan c] = \frac{\pi}{2}$$

$$\int_0^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{c \rightarrow \infty} \int_0^c \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{c \rightarrow \infty} [\arctan x]_0^c$$

$$= \lim_{c \rightarrow \infty} \arctan c = \frac{\pi}{2}$$

Siden både $\int_{-\infty}^0 \frac{1}{1+x^2} dx$ og $\int_0^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx$ konverger, så konverger også

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \int_{-\infty}^0 \frac{1}{1+x^2} dx + \int_0^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{2} = \pi$$

Hvorfor definitionen i iten $\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = \lim_{c \rightarrow -\infty} \int_c^{\infty} f(x) dx$?

Dersom vi vil at $\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx$ konverger, så er

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = \lim_{c \rightarrow -\infty} \int_c^{\infty} f(x) dx$$

n-tupler (FVLK kap 1.1)

Def: Et n-tupel av reelle tall er bare en liste (a_1, a_2, \dots, a_n) av n reelle tall.

Eksempel: $(-1, 2, \sqrt{3})$ - tre-tupel, tripler.
 $(\pi, \frac{1}{\sqrt{2}}, -\frac{2}{3}, 4, \pi^2)$ fem-tupel.

Hvis vi har to n -tupler $\vec{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$, $\vec{b} = (b_1, b_2, \dots, b_n)$, så defineres $\vec{a} + \vec{b} = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$.

Eksempel: $\vec{a} = (1, -4, 3, 2)$, $\vec{b} = (2, -3, 0, 1)$
 $\vec{a} + \vec{b} = (3, -7, 3, 3)$

Tilsvarende: $\vec{a} - \vec{b} = (a_1 - b_1, a_2 - b_2, \dots, a_n - b_n)$

Multiplikasjon med tall (skalar):

$$\lambda \cdot \vec{a} = \lambda (a_1, a_2, \dots, a_n) = (\lambda a_1, \lambda a_2, \dots, \lambda a_n)$$

Skalarprodukt / priktprodukt:

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = a_1 b_1 + a_2 b_2 + \dots + a_n b_n \quad (\text{OBS. 1 tall})$$

Nulvektor: $\vec{0} = (0, 0, \dots, 0)$

$$-\vec{a} = (-a_1, -a_2, \dots, -a_n)$$

$\mathbb{R}^n = \{(a_1, \dots, a_n) : a_1, a_2, \dots, a_n \in \mathbb{R}\}$ = samlingen av alle reelle n -tupler.

Eksempel: Firmaet ditt har n medarbeidere.

Lønn: $\vec{l} = (l_1, l_2, \dots, l_n)$

7% tillegg: $\vec{l}_{ny} = 1.07 \vec{l} = (1.07 l_1, \dots, 1.07 l_n)$

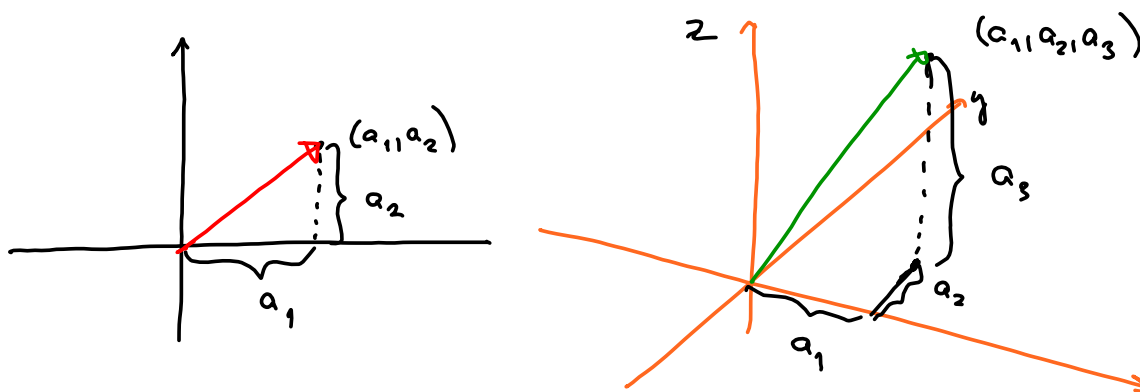
Arbeidstimer: $\vec{t} = (t_1, t_2, \dots, t_n)$

Utbetaling: $t_1 l_1 + t_2 l_2 + \dots + t_n l_n = \vec{t} \cdot \vec{l}$

Regningsregler: $\left. \begin{aligned} \vec{a} + \vec{b} &= \vec{b} + \vec{a} \\ \vec{a} \cdot \vec{b} &= \vec{b} \cdot \vec{a} \end{aligned} \right\} \text{kommutative lover}$

$\left. \begin{aligned} \vec{a}(\vec{b} + \vec{c}) &= \vec{a} \cdot \vec{b} + \vec{a} \cdot \vec{c} \\ \lambda(\vec{b} + \vec{c}) &= \lambda \vec{b} + \lambda \vec{c} \end{aligned} \right\} \text{distributiv}$

Geometri for n-tupler

$\exists n=2,3:$

$$\vec{a} \parallel \vec{b} \Leftrightarrow \vec{a} = t\vec{b} \text{ for an } t \neq 0.$$

$$\vec{a} \perp \vec{b} \Leftrightarrow \vec{a} \cdot \vec{b} = 0$$

Lengden til \vec{a} : $n=2: \vec{a} = (a_1, a_2), |\vec{a}| = \sqrt{a_1^2 + a_2^2}$

$n=3: \vec{a} = (a_1, a_2, a_3), |\vec{a}| = \sqrt{a_1^2 + a_2^2 + a_3^2}$

Definisjon: Vi sier at to n-tupler $\vec{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$ og

$\vec{b} = (b_1, b_2, \dots, b_n)$ er parallelle dersom det finnes et tall t slik $\vec{a} = t\vec{b}$.

Vi sier at \vec{a} og \vec{b} er ortogonale / stør normalt på hverandre dersom $\vec{a} \cdot \vec{b} = 0$.

Vi definerer lengden / normen til $\vec{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$

$$\text{ved } |\vec{a}| = \sqrt{a_1^2 + a_2^2 + \dots + a_n^2}$$

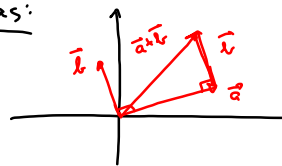
Bemerkning: $|\vec{a}|^2 = a_1^2 + a_2^2 + \dots + a_n^2 = \vec{a} \cdot \vec{a}$

$$|t\vec{a}| = \sqrt{(ta_1)^2 + (ta_2)^2 + \dots + (ta_n)^2}$$

$$= \sqrt{t^2 a_1^2 + t^2 a_2^2 + \dots + t^2 a_n^2}$$

$$= \sqrt{t^2 (a_1^2 + a_2^2 + \dots + a_n^2)} = |t| |\vec{a}|$$

Pytagoras:

Pytagoras: $|a+b|^2 = |a|^2 + |b|^2$

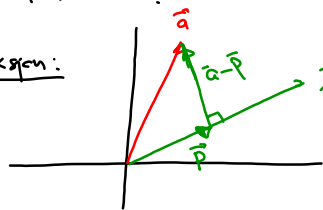
Pytagoras for n-tupler: Hvis n-tupler \vec{a}, \vec{b} står normale

på hinanden, så er

$$|\vec{a} + \vec{b}|^2 = |\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2$$

Basis: $|\vec{a} + \vec{b}|^2 = (\vec{a} + \vec{b}) \cdot (\vec{a} + \vec{b}) = \underbrace{\vec{a} \cdot \vec{a}}_{|\vec{a}|^2} + \underbrace{\vec{a} \cdot \vec{b}}_0 + \underbrace{\vec{b} \cdot \vec{a}}_0 + \underbrace{\vec{b} \cdot \vec{b}}_{|\vec{b}|^2}$
 $= |\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2$

Projeksion:

\vec{p} er Projektionen af \vec{a} ned på \vec{b}

\vec{p} er en vektor parallel med \vec{b} således at $\vec{a} - \vec{p} \perp \vec{b}$.

Hvis \vec{a} og \vec{b} er to n-tupler, så er projektionen \vec{p} parallel med \vec{b} således at $\vec{a} - \vec{p} \perp \vec{b}$

\vec{p} parallel med \vec{b} : $\vec{p} = t \vec{b}$

\vec{p} ligger på $\vec{a} - \vec{p} \perp \vec{b}$, dvs $(\vec{a} - \vec{p}) \cdot \vec{b} = 0$. Dette giver

$$(\vec{a} - t\vec{b}) \cdot \vec{b} = 0$$

$$\vec{a} \cdot \vec{b} - t \cdot \vec{b} \cdot \vec{b} = 0 \Rightarrow t = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{\vec{b} \cdot \vec{b}} = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2}$$

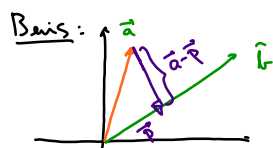
Altså er $\vec{p} = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b}$ Projektionen af \vec{a} ned på \vec{b} .

Langden til $|\vec{p}| = \left| \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b} \right| = \frac{|\vec{a} \cdot \vec{b}|}{|\vec{b}|^2} |\vec{b}| = \frac{|\vec{a} \cdot \vec{b}|}{|\vec{b}|}$

Schwarz' ulighed: For to n-tupler \vec{a}, \vec{b} gælder

$$|\vec{a} \cdot \vec{b}| \leq |\vec{a}| |\vec{b}|$$

Basis:

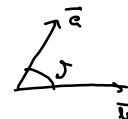
Pytagoras: $|\vec{a}|^2 = |\vec{p}|^2 + |\vec{a} - \vec{p}|^2$
 $\geq |\vec{p}|^2 = \frac{|\vec{a} \cdot \vec{b}|^2}{|\vec{b}|^2}$
 dvs $|\vec{a}|^2 \geq \frac{|\vec{a} \cdot \vec{b}|^2}{|\vec{b}|^2} \quad ||\vec{b}|^2$

$$|\vec{a}|^2 |\vec{b}|^2 \geq |\vec{a} \cdot \vec{b}|^2$$

$$\text{dvs } |\vec{a}| |\vec{b}| \geq |\vec{a} \cdot \vec{b}|$$

Kuriositet: Husk fra R1/R2: $\vec{a} \cdot \vec{b} = |\vec{a}| |\vec{b}| \cos \vartheta$

$$\cos \vartheta = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|}$$

Vi definerer vinklen ϑ mellem to n-tupler \vec{a} og \vec{b} ved

$$\cos \vartheta = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|} \quad 0 \leq \vartheta \leq \pi$$

↑
 mellem -1 og 1 ifølge

Triangleungleichheit: Für \vec{a}, \vec{b} in \mathbb{R}^n gilt es

$$|\vec{a} + \vec{b}| \leq |\vec{a}| + |\vec{b}|$$

Beweis:

$$|\vec{a} + \vec{b}|^2 = (\vec{a} + \vec{b}) \cdot (\vec{a} + \vec{b})$$

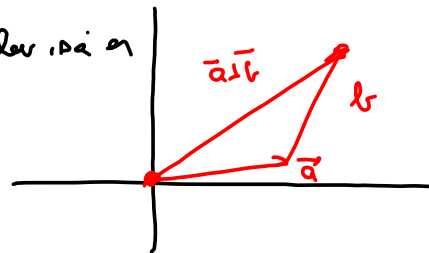
$$= \underbrace{\vec{a} \cdot \vec{a}} + \underbrace{\vec{a} \cdot \vec{b}} + \underbrace{\vec{b} \cdot \vec{a}} + \underbrace{\vec{b} \cdot \vec{b}}$$

$$\leq |\vec{a}|^2 + \underbrace{|\vec{a}| |\vec{b}| + |\vec{a}| |\vec{b}|}_{2|\vec{a}| |\vec{b}|} + |\vec{b}|^2$$

$$= |\vec{a}|^2 + 2|\vec{a}| |\vec{b}| + |\vec{b}|^2 = (|\vec{a}| + |\vec{b}|)^2$$

Also: $|\vec{a} + \vec{b}|^2 \leq (|\vec{a}| + |\vec{b}|)^2$

$$|\vec{a} + \vec{b}| \leq |\vec{a}| + |\vec{b}|$$

$$|\vec{a} + \vec{b}| \leq |\vec{a}| + |\vec{b}|$$

Σ reigt!